

Från talraden till tallinjen

Barnskolan – förskoleklassen

Vi arbetar med talraden

Arbeta med talraden ofta, gör övningarna flera gånger. Målet är att barnen ska kunna läsa och skriva talen 0–10. De ska också kunna ordningen.

- ◇ Ramsräkna på olika sätt, t ex räkna alla elever som är närvarande varje dag och markera antalet med streck. Till denna övning använder vi fotografier på eleverna som vi sätter upp på tavlan. När eleverna är säkra på att uttrycka antalet med streck skriver vi antalet även med siffror.
- ◇ Låt barnen gå på sifferkort på golvet och samtidigt räkna högt. Detta kan de göra när de går in eller går ut från klassrummet. Så småningom kan de räkna både uppåt och nedåt på talraden.
- ◇ Ge barnen varsitt sifferkort med ett av talen 1–10. Be dem att ställa sig på en linje så att talföljden stämmer.

Årskurs 1, talen 0–20

Placera talen på tallinjen

Målet är att barnen ska kunna läsa och skriva talen 0–20. De ska också kunna ange siffrornas värde och placera talet på en tallinje.

1. Rita tallinjen på tavlan och markera talen 0 och 20.
2. Dela ut talkorten till eleverna och be dem att sätta upp dem på tallinjen.
3. Diskutera gemensamt placeringen av korten och avståndet mellan talen när alla korten är uppsatta. Måste avstånden mellan två tal vara lika stora? Varför? Låt eleverna motivera sina uppfattningar.
4. Låt eleverna representera varje tals storlek med ett talblock som placeras under respektive sifferkort.

Här följer en serie aktiviteter utarbetade av lärarna i Timmersdala och Lerdala skolor. De har som gemensamt syfte att utveckla elevernas förståelse för tal och för talens plats på tallinjen.

Aktiviteterna hör till artikeln *Intensivundervisning med gott resultat* i Nämnamnaren 2011:1, s 44–50.

Hemliga tal på rad

1. Ge eleverna en lapp med något av talen 0–20. Talet ska hållas hemligt för kamraterna.
2. Markera platsen för talen 0 och 20. Låt sedan eleverna försöka att ställa sig i rätt ordning utan att tala om sitt tal. De får inte säga sitt eget tal rakt ut eller fråga kamraterna om deras tal, när de ska försöka hitta sin egen position på tallinjen.
3. När alla placerat sig får eleverna i tur och ordning vända på sina kort och säga sitt tal.

Denna övning kan utvecklas så att några i gruppen får ett hemligt tal och får ställa sig på rätt plats på linjen. De andra får gissa vilket tal respektive elev har placerat. Gemensamt får de möjlighet att flytta på den som de anser stå fel. Diskutera placeringen tillsammans.

Årskurs 2, talen 0–100

Barnen ska läsa, jämföra och storleksordna talen 0–100.

Tiotal på linjen

1. Rita en tallinje på tavlan och markera talen 0 och 100.
2. Dela ut talkort med hela tiotal till eleverna och be dem att sätta upp dem på tallinjen.
3. Diskutera talkortens placering och gör tillsammans eventuella justeringar.
4. Sätt tillsammans upp representationer av talen under talen.

Uppgiften kan varieras med femhopp på en tallinje 0–50, femhopp 0–100, tvåstegshopp på en tallinje 0–20 osv.

Var ligger talet?

1. Rita en tom tallinje på tavlan. Markera talen i ändarna, t ex 0 och 100. Be eleverna att enskilt fundera över var exempelvis talet 50 bör placeras på tallinjen. För sedan en pekpinne utmed tallinjen och låt eleverna säga stopp när de tycker att pinnen visar talets ungefärliga rätta plats. (Innan aktiviteten startar bör man diskutera innebörden i ordet ungefär). Markera alla förslag på tallinjen.
2. Låt eleverna motivera sina förslag. Det är spännande särskilt då de har olika uppfattning om var talet bör placeras.
3. Upprepa aktiviteten med exempelvis talen 25 eller 75.

Diskussionen bör leda fram till att eleverna inser att om det vet var talen 0, 50 och 100 har sin plats på tallinjen kan de utnyttja den kunskapen när det funderar över andra tals placeringar på tallinjen

Årskurs 3, talen 0–1000.

Eleverna ska bedöma tals relativa storlek och placera dem på en tallinje inom talområdet 0–100. De ska också bedöma relativa storlek av hela 100-tal och 50-tal och placera talen på en tom tallinje inom talområdet 0–1000.

Upp till 1000 på linjen

1. Spänn upp en lina i klassrummet. Den ska symbolisera en tallinje. Talen 0 och 1000 markeras med hjälp av sifferkort och klädnypor. Ett jämt hundratal, t ex 400, markeras där det ska vara.
2. Dela ut sifferkort med 100-tal och 50-tal till eleverna. Låt dem fästa korten på lämpligt ställe på tallinjen (linan). Diskutera tillsammans kortens placeringar, och låt eleverna få förklara hur de har kommit fram till dem.
3. Gör motsvarande aktivitet med talen från 0 till 100 och låt eleverna uppskatta var t ex talen 17, 56 eller 73 ska placeras. Låt dem motivera sina förslag.

Årskurs 4, talen 0–1000

Vi uppmärksammar hundratalsövegångarna och övergången till tusental. Tal i decimalform introduceras och placeras på tallinjen.

Runt hundratalen

1. Rita en tallinje på tavlan. Markerar ett jämnt hundratal, t ex 600.
2. Låt eleverna sätta upp sina talkort med bl a 590, 599, 600, 601, 610.
3. Diskutera och gör eventuella justeringar

Decimaltal på tallinjen

1. Diskutera om tal kan vara mindre än 1.
2. Rita en tallinje och marker 0 och 1 i ändarna. Dela den i tio lika stora delar.
3. Markera varje del med ett tal i bråkform, uttryckt som tiondelar.
4. Sätt tillsammans ut talen i decimalform under respektive bråktal.
5. Ramsräkna framåt och bakåt. Läs talen som tiondelar ”en tiondel, två tiondelar ....”.

Årskurs 5, talen 0–10 000, tal i decimalform

Eleverna arbetar vidare med tallinjen upp till 10000. Talen kan också uttryckas i decimalform. Sambandet mellan procent, bråk och decimalform.

Fler decimaler på linjen

1. Tejpa upp tomma tallinjer på elevernas bänkar.
2. Låt eleverna arbeta i par och själva bestämma vilka 3 heltal de vill märka ut på tallinjen. Dessa skrivs på post-it-lappar och sätts på rätt plats.
3. Uppmana eleverna att på nya lappar skriva 3 tal i decimalform. Dessa ska kunna placeras på den befintliga tallinjen, men de ska inte sättas ut än.
4. Låt paren byta bord med varandra och sätta ut varandras lappar.

När vi arbetar med tomma tallinjer på elevernas bänkar använder vi textiltejp.

Procent, bråk och decimaler på linjen

1. Ge eleverna varsitt kort med ett tal mellan 0 och 1. Talet kan vara uttryckt som bråk, procent eller i decimalform.
2. Markerar 0 och 1 på en tänkt tallinje på golvet.
3. Låt eleverna ställa sig så att talen på deras kort hamnar i storleksordning.
4. Låt eleverna resonera om hur de bedömer talens storlek.
5. När ordningen är kontrollerad och eventuellt justerad får eleverna i tur och ordning läsa upp sitt tal.

Årskurs 6

Tallinjer som representerar samma talområde kan vara av olika längd.

Olika långa linjer

1. Tejpa upp olika långa tallinjer, som alla representerar 0–1000, på golvet, på väggen och på bord.
2. Lägg ett antal talkort vid varje tallinje.
3. Låt eleverna arbeta i mindre grupper med att placera ut talen på tallinjen. Uppmana eleverna att diskutera vilket tal som är lämpligt att börja placera ut. Be dem fundera på hur man kan placera ut talen så korrekt som möjligt utan att mäta avstånden med linjal.
4. Låt sedan grupperna rotera så att de får arbeta med olika tallinjer.